

Eşmekaya Sazlığı

ORT025

Restorasyon Aşaması
Gerileme (-3)

Eşmekaya Sazlığı 2001 © Cüneyt Oğuztüzün

Yüzölçümü : 7939 ha
Boylam : 33,48°D
Enlem : 38,23°K
Koruma Statüleri : Doğal sit alanı, özel çevre koruma bölgesi

Yükseklik : 950 m - 1010 m
il(ler) : Aksaray
ilçe(ler) : Eski

- **Alanın Tanımı**: Eşmekaya Sazlığı, Tuz Gölü'nün güneyinde yer alır. Bir zamanlar Türkiye'nin en önemli sulakalanlarından biri olan ÖDA, yeraltı sulanının yanlış kullanımı nedeniyle artık tümüyle kurumuş ve restorasyon aşamasına gelmiştir. ÖDA, su kaynaklarını yitirmeden önce su kalitesi yüksek bir tatlısu gölü olan Eşmekaya Gölü, bunun çevresindeki birkaç küçük göl (Turna Gölü, Sülüklü Göl, Akgöl ve Bezirci Gölü) ve çok sayıda pınarın beslediği bataklık, sazlık ve meralardan oluşmaktaydı. Alanın ortasından Aksaray – Konya yolu geçmektedir.
- **Habitatlar**: Küçük tatlı ve tuzlu su gölleri ve pınarlar, bataklık ve meralardan oluşan alan kuruduktan sonra bitki örtüsünü büyük ölçüde kaybetmeye başlamıştır. ÖDA'nın güneyindeki bataklıklar 1990'ların sonlarına kadar *Juncus heldreichianus*'un baskın olduğu geniş sulak çayırlara ev sahipliği yapmaktaydı.
- **Türler**: Alan, nesli dünya ölçeğinde tehlike altında olan endemik *Gladiolus halophilus* isimli bitki türü için önem taşır.
Su kuşları için önemli bir üreme alanı olan ÖDA, günümüzde büyük ölçüde kurumuştur ve kuş popülasyonlarını neredeyse tümüyle kaybetmiştir.
Alan kuş türlerinin yanı sıra nesli dünya ölçeğinde tehlikedeki *Aphanius anatoliae* ve dar yayılışı olan *Aphanius danfordii* adlı içsu balıkları için önemlidir. Bu türlerin alandaki son durumu hakkında çalışmalar yapılması gerekmektedir.
- **Alan Kullanımı**: Alanda büyükbaş hayvancılık ve tarım yapılmaktadır. Bir zamanlar elma bahçeleri ile bilinen Eşmekaya'da gölün kuruması ile bahçeler büyük zarar görmüştür.
- **Tehditler**: Devlet Su İşleri (DSİ) 1995 yılında sulama amacıyla Eşmekaya Sazlıkları'nın baraj gölüne dönüştürülmesi yönünde çalışmaları başlamış, ancak bu çalışma hem yasadışı olduğundan hem de yeraltı sularının çekilmesi nedeniyle yarım kalmıştır. Bu süreçte sulakalan büyük ölçüde zarar görmüş ve alanın doğusunda çok sayıda yarasanın kullandığı mağaraların dokusu bozulmuştur. Kültür Bakanlığı'nın DSİ aleyhinde açtığı davayı kazanması sonucunda mahkeme alanın eski haline getirilmesine karar vermiş, ancak ne DSİ, ne de müteahhit firma bu kararın uygulanmıştır. Alan bugün tümüyle kurumuş ve restorasyon aşamasına gelmiştir

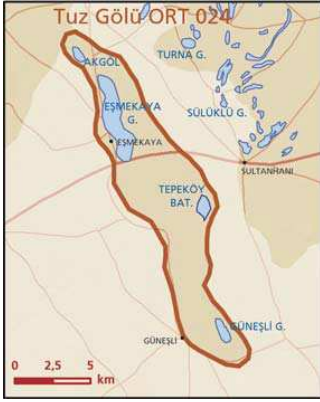
- **Koruma Çalışmaları**: Sazlıklar WWF Türkiye'nin Konya Havzası Projesi kapsamında çalışılmaktadır.

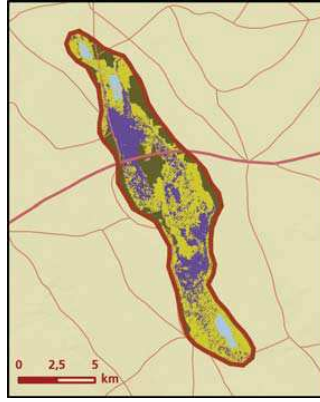
Aphanius danfordii © Murat Bozdoğan

- **Yerel İlgili Sahipleri**
Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı; Çevre ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Doğa Koruma Daire Başkanlığı; Aksaray Valiliği; Aksaray İl Çevre ve Orman Müdürlüğü; Aksaray İl Çevre Koruma Valdi; Aksaray Doğayı Severler Derneği; WWF-Türkiye; Doğa Derneği.

- **Murat Gülsaçan**

Esmekaya Sazlığı önemli doğa alanı topografya haritası

Esmekaya Sazlığı önemli doğa alanı bitki örtüsü haritası

Esmekaya Sazlığı 1997 © Cüneyt Oğuztüzün

Takson Adı	E	TE	Kırmızı Liste		Popülasyon Büyüklüğü	ÖDA Kriteri
			K	B		
 <i>Gladiolus halophilus</i>	I	0	-	VU	Var	A1, A2
 <i>Acrocephalus melanopogon</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Anser albifrons</i> - Anadolu ve Güney Karadeniz	0	0	LC	LC	19400 Birey (1993 Kışlama)	B3, C3
<i>Ardea purpurea</i> - Avrupa ve Akdeniz	0	0	LC	LC	2-3 Çift (1998 Üreme)	C1
<i>Ardeola ralloides</i> - Avrupa ve Akdeniz	0	0	LC	LC	5-10 Çift (1998 Üreme)	C1
<i>Asio flammeus</i>	0	0	LC	LC	3 Çift (Üreme)	C1
<i>Botaurus stellaris</i> - Avrupa ve Akdeniz	0	0	LC	LC	2 Çift (1998 Üreme)	C1
<i>Calandrella rufescens niethammeri</i>	I	0	LC	VU	Var (Üreme)	B1
<i>Chlidonias hybrida</i> - D. Avrupa ve D. Akdeniz	0	0	LC	LC	30-40 Çift (1998 Üreme)	C1
<i>Ciconia ciconia</i> - Doğu Avrupa	0	0	LC	LC	9550 Birey (1994 Göç)	A3, B3, C1, C3
<i>Circus macrourus</i> - Anadolu	0	0	NT	(CR)	1 Çift (1998 Üreme)	B1, C1
<i>Circus pygargus</i>	0	0	LC	LC	15 Çift (Üreme)	C1
<i>Falco naumanni</i>	0	0	VU	LC	Var (Üreme)	A1, C1
<i>Glaucolani pratensis</i> - D. Akdeniz ve Karadeniz	0	0	LC	LC	150 Çift (1998 Üreme)	B3, C1, C3
<i>Grus grus</i> - Anadolu ve Karadeniz	0	0	LC	(EN)	6 Çift (1994 Üreme)	B1, B3, C1, C3
<i>Ixobrychus minutus</i>	0	0	LC	LC	10 Çift (1998 Üreme)	C1
<i>Netta rufina</i> - D. Akdeniz ve Karadeniz	0	0	LC	LC	345 Birey (1996 Kışlama)	B3, C3
<i>Oxyura leucocephala</i> - Doğu Akdeniz ve İran	0	0	EN	VU	2 Çift (1998 Üreme)	A1, B1, C1
<i>Sterna nilotica</i> - Akdeniz ve Karadeniz	0	0	LC	VU	50-70 Çift (1998 Üreme)	B1, C1
<i>Vanellus spinosus</i> - Balkanlar ve Anadolu	0	0	LC	VU	5-10 Çift (1994 Üreme)	B1, C1
 <i>Aphanius anatoliae</i>	I	0	EN	DD	Var	A1, C1
<i>Aphanius anatoliae anatoliae</i>	I	0	EN	(EN)	Var	B1, C1
<i>Aphanius danfordii</i>	I	0	-	(EN)	Var	A1, A2, C1
 <i>Coenagrion ornatum</i>	0	0	-	-	Var	C1